

FO Punkt 8. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om midlertidig fravigelse af visse bestemmelser i forordning (EU) 2017/2226 og forordning (EU) 2016/399 for så vidt angår den gradvise idriftsættelse af ind- og udrejsesystemet

– *Nyt forhandlingsoplæg*

KOM (2024) 0567

KOM (2024) 0567 – Bilag 3 (notat om forhandlingsoplæg)

KOM (2024) 0567 – Bilag 2 (samlenotat)

EUU alm. del (20241) – Bilag 256 (kommenteret dagsorden)

KOM (2024) 0567 – svar på spm. 1 om non-papers eller positionspapirer

Udlændinge- og integrationsministeren (Kaare Dybvad Bek): Der er tale om en ekstraordinær sag. Kommissionen har fremlagt forslaget i december 2024. Jeg forelægger i dag sagen med henblik på et forhandlingsoplæg, da det polske formandskab har oplyst, at de arbejder for at fremsætte forslaget til generel indstilling allerede i slutningen af februar/starten af marts 2025.

Derfor har det desværre ikke været muligt at orientere Folketingets Europaudvalg om sagen, før jeg forelægger dette forhandlingsoplæg.

Jeg vil gerne takke for udvalgets fleksibilitet i den forbindelse.

Forhandlingsoplæg vedrørende forordningsforslag om gradvis idriftsættelse af EES

Forslaget er omfattet af det danske retsforbehold, men udgør en udbygning af Schengenreglerne. Danmark skal derfor inden 6 måneder efter vedtagelsen beslutte, om Danmark vil gennemføre retsakten i dansk ret og dermed være bundet på mellemstatsligt grundlag.

Forslagets indhold

Det kommende EES (ind- og udrejsesystemet) har i sig selv til formål at erstatte den fysiske stempling af rejsedokumenter for tredjelandsstatsborgere, der passerer Schengenområdet ydre grænser, med en elektronisk sagsmappe samt et yderligere krav om optag af biometri.

Der er i denne sag tale om et forslag, der skal gøre det muligt at afvige visse bestemmelser i den oprindelige EES-forordning fra 2017, som Danmark har tilsluttet sig, og som jeg løbende har orienteret om.

Forslaget indgår således i den samlede interoperabilitetsarkitektur, som vedrører implementeringen af større it-systemer på området for grænsekontrol og visum. Dette indebærer foruden EES bl.a. systemet for rejsetilladelser til visumfri personer (ETIAS) og omfattende ændringer til det eksisterende visumsystem (VIS).

Desværre har implementeringen af visse af disse systemer været plaget af forsinkelser, som særlig har været på grund af forsinkelser fra EU's side i udviklingen af EES. Senest har det ikke vist sig muligt at idriftsætte EES i fjerde kvartal af 2024, som vi i Rådet ellers gav vores støtte til i oktober 2023.

Kommissionen har henvist til, at tre medlemslande (Frankrig, Tyskland og Nederlandene) ikke har ønsket at indsende den erklæring om parathed, der er en lovpligtig forudsætning for, at systemet kan tages i drift. Danmark er blandt de medlemslande, der indsendte erklæring rettidigt.

På baggrund af disse forsinkelser har Kommissionen dermed fremsat dette forslag om en mere fleksibel idriftsættelse. Kort fortalt har forordningsforslaget til formål at lette den endelige implementering af EES-forordningen og dermed sikre en forsvarlig idriftsættelse af systemet.

Jeg kan fremhæve de følgende elementer fra Kommissionens forslag:

For det første har forslaget til hensigt at muliggøre en gradvis idriftsættelse af EES, hvilket ikke er muligt under den oprindelige EES-forordning. Der lægges konkret i forslaget op til en periode på 180 dage, hvori medlemsstaterne gradvis er forpligtet til at øge anvendelsen af systemet med henblik på fuld idriftsættelse ved udgangen af perioden.

For det andet lægges der op til, at medlemsstaterne på de ydre grænser skal fortsætte den fysiske stempeling af rejsedokumenterne i den gradvise idriftsættelsesperiode for at opretholde den systematiske grænsekontrol.

For det tredje foreslås det, at medlemsstaterne og EU's agentur med ansvar for at forvalte de store it-systemer på Schengenområdet (eu-LISA) udarbejder månedlige rapporter om status på anvendelsen af systemet under den gradvise idriftsættelsesperiode.

Endelig omfatter forslaget også foranstaltninger, der skal gøre det muligt for medlemsstaterne helt eller delvis at suspendere systemet i en kort periode under ekstraordinære omstændigheder, f.eks. tekniske problemer eller situationer med stor kødannelse ved grænseovergangene.

Regeringens holdning

Regeringen er generelt positivt indstillet over for forslaget.

Det er vigtigt, at der sker en korrekt og rettidig, men også forsvarlig, implementering af de kommende it-systemer, på såvel EU-plan som i samtlige medlemsstater, da det er af betydning for bl.a. effektiv kontrol med EU's ydre grænser.

Det er ligeledes vigtigt at sikre en effektiv og rettidig implementering, da de gentagne forsinkelser har konsekvenser for vores implementering i Danmark i forhold til økonomi og ressourcetræk hos myndighederne.

Det forventes af tekniske årsager, at Danmark vil idriftsætte systemet fuldt fra første dag. Af den grund er det helt afgørende, at forslaget ikke medfører uforholdsmæssige konsekvenser for de lande, som er klar til at anvende systemet fuldt ud fra starten af den gradvise idriftsættelsesperiode.

Vi er samtidig opmærksomme på, at den gradvise idriftsættelsesperiode ikke skal kunne forlænges yderligere, da det vil føre til yderligere ressourcetræk for alle medlemsstater.

Det er vigtigt for mig som udlændinge- og integrationsminister, at vi i Danmark og EU har en effektiv håndtering af den fælles grænseforvaltning af de ydre grænser. Det vil regeringen arbejde for under de videre forhandlinger.

Forhandlingsoplæg

Forhandlingerne om forslaget er stadig i fuld gang, og vi kender ikke det endelige udfald. Men det polske formandskab har som nævnt oplyst, at de stiler mod at nå til enighed i Rådet ved udgangen af februar/i starten af marts 2025.

Det er derfor, jeg i dag søger opbakning til, at Danmark kan tilkendegive, at vi støtter forslaget, og at man efter vedtagelsen vil meddele Rådet og Kommissionen, at Danmark vil gennemføre retsaktten i dansk ret.

FO På den baggrund har jeg et forhandlingsoplæg med til udvalget, som lyder, at man fra dansk side

- støtter forslaget om den gradvise idriftsættelse af EES og i den forbindelse vil arbejde for, at forslaget bliver vedtaget hurtigst muligt for at forhindre yderligere forsinkelser.
- lægger vægt på, at forordningsforslaget ikke medfører uforholdsmæssige konsekvenser for medlemsstaterne, herunder særlig for de lande, som er klar til at implementere EES fuldt ud fra starten af den gradvise udrulningsfase.
- arbejder for at skabe klarhed over, hvordan situationen håndteres, hvis en eller flere medlemsstater ikke er i stand til at anvende EES fuldt ud ved udgangen af den gradvise udrulningsfase.

Brigitte Klitskov Jerkel (KF): Dansk Luftfart og Danske Shipping- og Havnevirksomheder vurderer i deres høringsvar, at forslaget risikerer at medføre erhvervsøkonomiske konsekvenser for både lufthavne og luftfartsselskaber, og at politiets ressourceforbrug vil blive markant forøget i udrulningsperioden, da der både skal udføres EES-kontrol og almindelig paskontrol i pasboksene. Hvornår forventer ministeren at kunne levere en mere præcis opgørelse af forslagets statsfinansielle og erhvervsøkonomiske konsekvenser?

Søren Søndergaard (EL): Jeg havde præcis det samme spørgsmål. Vi må have de samme lobbyister.

Som alle husker, stemte vi for forslaget i 2016. Vi kan ikke se, at der er nogen ændring sådan set. Det er et spørgsmål om, hvordan man implementerer det, så vi kan også støtte det mandat, der ligger til regeringen.

Claus Jørgensen (SF): Vi støtter også fra SF. Jeg har et spørgsmål om data, for det er nogle virkelig personlige data, der nu bliver samlet ind fra de mennesker, der kommer fra andre lande. Der er meget diskussion om servere lige nu. Hvor ligger de henne? Hvem har dem? Er det amerikanerne? Der er også diskussioner af, om det er godt, at de ligger på servere i USA, i forhold til deres lovgivning om at få adgang. Eller ligger de på europæiske servere? Kan ministeren sige noget om, hvordan det ser ud med de data, og hvor de opbevares? Vi skal selvfølgelig leve op til GDPR osv., men er der ekstra sikkerhed omkring disse data?

Theresa Scavenius (UFG): Spørgsmålet om datasikkerhed er virkelig relevant, og jeg ser frem til at høre svaret.

Jeg har et konkret spørgsmål i forhold til ordlyden. Den første del af regeringens forhandlingsoplæg handler om, at det skal vedtages hurtigst muligt. Fint nok. Men det næste handler så om, at det

ikke må medføre uforholdsmæssige konsekvenser for medlemsstaterne. Hvad betyder det mere konkret? Derudover arbejder man for at sikre klarhed over, hvordan situationen håndteres, hvis det ikke bliver gradvis udrullet. Hvad betyder det mere præcist?

Udlændinge- og integrationsministeren (Kaare Dybvad Bek): Til Brigitte Klintskov Jerkel: Det er klart, at der er et ressourcetræk ved at have en dobbelt proces. Vi havde ønsket, at det var klar til implementering, ligesom det er i Danmark. Vi ved ikke endnu, hvornår overgangsperioden træder i kraft. Derfor er vores udgangspunkt, at vi selvfølgelig har overblikket over de præcise omkostninger på det tidspunkt, hvor den træder i kraft – både i forhold til ressourcetræk i staten og også mere generelt, men det er selvfølgelig en lidt sværere beregning at lave erhvervsøkonomisk. Men det er selvfølgelig vigtigt, at vi har en fornemmelse af, hvor det ligger henne. Det er jo ikke vores ønske, at det er blevet udskudt. Det kommer af nogle mere principielle diskussioner, man bl.a. har i Tyskland om, hvordan man registrerer sine borgere, og hvad der har været tidligere i de to Tysklande, som var der før det nuværende. Og hvordan går det med den politiske kultur, man har? Det er nogle principielle diskussioner, som vi ikke på samme måde har i Danmark, og det har i hvert fald været nyt for mig, at man på den måde har forsinket processen. Men vi bliver nødt til at vide, hvornår og under hvilke omstændigheder det skal træde i kraft, før vi kan beregne, hvilke omkostninger det har.

Til Claus Jørgensen: Der er faste regler for, hvordan de her data skal opbevares, også i forhold til tredjelande, og hvordan man ikke må sende det ud af medlemsstaterne, hvis det er særlig følsomt. Det er selvfølgelig forudsætningen her, at det er overholdt. Vi vil selvfølgelig også gerne give en mere præcis beskrivelse af de rammer, så det står helt klart. Rigspolitiet administrerer det i Danmark, og de har mere præcise oplysninger om, hvordan vi håndterer.

Til Theresa Scavenius: Du har ret i, at det er lidt uklare formuleringer, som vi bruger. Vores meddelelse med mandatet er, at vi gerne vil have det i gang, og at vi ikke skal skubbe det yderligere. Vi respekterer, at der kan være nogle mere principielle diskussioner eller nogle overvejelser i andre medlemslande, som måske ikke er lige så fremtrædende i den danske debat. Men vi synes, at man må finde ud af, hvad vejen er til at implementere det, og i hvert fald sørge for, at det ikke bliver forsinket yderligere. Vi taler om 180 dage. Vi kan godt udføre dobbelt paskontrol inden for en normal ramme i den periode, men hvis det udvider sig meget, så bliver det jo også en meget større belastning.

Christian Friis Bach (V): Jeg tænker, der er ret meget digitalisering i det her og en hel masse medarbejdere, der skal lære at bruge det. Er det klogt, at vi fra dansk side lægger vægt på, at vi igangsætter det over det hele fra dag et? Eller havde det været klogere, hvis vi havde lavet en lidt mere gradvis indfasning, så vi ikke risikerer, at passagerer hober sig op ved grænseovergangene? Men fuld opbakning selvfølgelig.

Jens Henrik Thulesen Dahl (DD): Danmarksdemokraterne bakker fuldt op om mandatet, og vi ser også gerne, at det bliver indført så hurtigt som muligt. Men samtidig bliver det også nævnt, at der forventeligt er et ressourcetræk. Derfor vil jeg bede ministeren betrykke dem, der nu får en opgave, om, at der rent faktisk vil komme de ekstra ressourcer, der bliver behov for – i hvert fald i den periode, hvor man i et eller andet omfang skal køre dobbeltsystemer – så vi kan være sikre på, at der faktisk er ressourcerne til at indføre det.

Theresa Scavenius (UFG): Det er nogle rigtig gode spørgsmål, der bliver stillet hele vejen rundt, og derfor kunne det netop være noget af det, der var med i forhandlingsoplægget, så man lagde afgørende vægt på, at der var god datasikkerhed, at ressourceforholdene var i orden osv.

Jeg har et spørgsmål til den principielle diskussion. Ministeren siger, at nogle lande er kritiske over for forslaget. Hvad handler det om – ud over de diskussioner, vi har her om datasikkerhed? Er der andre elementer i den principielle diskussion?

Udlændinge- og integrationsministeren (Kaare Dybvad Bek): Til Christian Friis Bach: Rigspolitiet har oplyst, at det – med de tekniske systemer, vi har – giver bedst mening at implementere det samlet på én gang. Det er deres anbefaling, at vi gør det sådan. Det kommer selvfølgelig til at give noget bøvl for dem, og dermed også for borgerne, fordi politiet så ikke kan bruge deres energi på noget andet. Alternativet skulle være, at man på en eller anden måde udskød det samlet set. Jeg ved ikke, om det nødvendigvis ville føre til en hurtigere implementering. Det tror jeg ikke.

Til Jens Henrik Thulesen Dahl: Vi har fået at vide, at der er ressourcer inden for rammen. Vi har endnu ikke fået et præcist tal fra politiet på, hvad de mener, der skal bruges, men det er klart, at der – uanset hvornår vi overgår til sådan et system – vil være udgifter til at oplære folk i nye systemer og til at prøve at få overblik over, hvordan man gør det. Jeg er fuld af overbevisning om, at disse systemer, både EES og ETIAS, kommer til at være gode på den måde, at vi bedre kan overskue, hvem der er inden for Unionen, og har bedre mulighed for at føre kontrol med de folk, som måske ikke burde være der. Så jeg tror, det kan betale sig på lang sigt. Men det er klart, at der især i overgangsperioden vil være træk, som der ellers ikke ville have været.

Til Theresa Scavenius: Det er i hvert fald min egen oplevelse af diskussionen med bl.a. tyske repræsentanter, at man der har en mere forsigtig tilgang til digitalisering og registrering af borgere. Det er også et ret enestående system, vi har i Danmark og i Norden. I de fleste europæiske lande findes der ikke et centralt personregister. Man kan diskutere, hvilke kulturelle årsager der er til, at vi har accepteret det, når andre lande ikke har accepteret det, selv om de er langt større og kunne have langt mere brug for sådan et system. Jeg tror, der er en mentalitetsforskel. Jeg tror, vi har set den digitalisering, der er sket i det danske samfund inden for de sidste 10-15 år, som helt naturlig. Vi synes, det ville være mærkværdigt, hvis man fik et brev, når man skulle indkaldes til sin praktiserende læge, hvor man i Tyskland ser det som mere naturligt, at man får tingene mere analogt. Og nedenunder det ligger der jo også – i og med at Tyskland har den historie, de har, med efterretningstjenester i Østtyskland osv. – at man har en større opmærksomhed om registrering af personlige forhold i forhold til lande som f.eks. Danmark eller Sverige, som måske har en mere fredelig historie.

Theresa Scavenius (UFG): Ja, det er jo historien og tillid til staten, der er diskussionen. Men på grund af de mange løse formuleringer, og fordi der ikke er fokus på de principielle og dataetiske forhold, kan jeg ikke støtte forhandlingsoplægget.

Formanden (Brigitte Klintskov Jerkel): Jeg kan konkludere, at der ikke er et flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Dansk Folkeparti og Theresa Scavenius (UFG) har ytret sig imod det.